(Nro. 156.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 79. 10. Lipca 1822.

Wiadomości kraiowe.

Kurs Wiedeński z dnia 1go Lipca: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 78 3/8. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. —. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. 98 1/4. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821, za 100 ZR. w M. K. — —. — Kurs na Augszburg za 100 Kur. Br. Uso. — Moneta konwencyyna za 100; 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 752 7/8 M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Wydział Stanów maiący zlecenie dochodzić politycznego stanu Narodu, przesłał swoie zdanie sprawy i przełożył Stanom proiekt do prawa w trzydziestu artykułach treści następuiącey: Rząd powinien z naywiększą gorliwością urządzać i uzbraiać w całym kraju woysko złożone z ochotników. Gubernatorowie cywilni powinni do naywyższego szczytu zagrzewać naród do Konstytucyi. Starać się o to potrzeba wszelkiemi środkami, ażeby i w naymnieyszych gminach założone były szkoły elementarne. Podział pól gromadnych na korzyść naybiednieyszey klassy narodu powinien iak nayprędzey nastąpić. Rząd powinien używać na to całey swoiey władzy, ażeby Biskupów i Prałatów przymusić do czuwania nad zachowaniem się swoich podrzędnych Duchownych i ukarania z naywiększą surowością tych, którzy się okażą nieposłusznymi, albo sprzeciwiać się będą biegowi konstytucyynego systematu. Rząd nayostrzeyszemi środkami przymusi Biskupów i Prałatow do pisania listów pasterskich, w których maią dowodzić i przekonywać, że ninieysze urządzenie zgodne iest z Religiią Katolicką! Rząd iest mocen odbierać probostwa dowolnie rozdane i Proboszczów z iednego kościoła do drugiego przenosić. Biskupi umocowani bydź maią, zakazać wykonywanie kapłańskiego urzędu, takiemu Xiędzu, któregoby miano w podeyrzeniu, że przychylności do Konstytucyi nie okazywał. Gubernatorom cywilnym zaleca się, ażeby Rządowi każdego miesiąca donosili szczegółowo o zachowaniu się i o mniemaniach Duchowieństwa swoich prowincyi, ażeby Rząd mógł rozporządzić oddalenie duchownych wzniecaiących iakowę nieufność. Duchowni i Wikaryiusze są osobiście odpowiedzialni za nauki miane w ich kościele, chociażby przez innych Xięży. Rząd powinien bydź wezwany do punktualnego płacenia kościelnych pensyy. Odbieraiący pensyie od Rządu maią odbierać takowe w mieyscu swoiego pomieszkania nie zaś u Dworu. Każdy cudzoziemiec wzniecaiący zachowaniem swoiem podeyrzenia ma Dwór opuścić. Każda gmina daiąca rokoszanom choćby naymnieysze wspomożenie, ukaraną będzie podług całey surowości praw woyskowych. Urzędnicy władz w miastach i we wsiach, gdzie antykonstytucyyne założono Junty będą pod Sąd woienny podciągnionymi i rozstrzelanymi. Wszyscy ci, których własność przez rokoszanów zniszczoną została, będą za swoię stratę wynagrodzeni przy podziale gruntów gromadzkich. Każdy klasztor daiący przytułek rokoszanom będzie zniesiony, a onegoż mieszkance oddani pod rozrządzenie Gubernatora cywilnego. Ninieysze artykuły będą zachowywane aż do nowego zwołania Stanów.

W Avila ogłoszono wyrok pierwszey instancyi przeciw pensyionowanemu Pułkownikowi i hersztowi buntowników Morales wydanemu przez Rząd Portugalski. Morales był na śmierć skazany ale na mocy dawnych związków z Rządem Portugalskim, ta kara przemienioną została na dziesięcioletnie więzienie w twierdzy. Podobny przypadek spotkał także trzech sierżantów, kaprala i sześciu żołnierzy z pułku Bourbon, tudzież Kapitana i podofficera milicyi Segowiańskiey, którzy przez woysko Hiszpańskie na Portugalskim gruncie uwięzieni zostali. Podobnież także skazani są na śmierć dway duchowni i nauczyciel iako wspólnicy rokoszanów. Trzech Officerów osadzono na ośmioletnią karę do galar, wielu innych na kilkuletnie publiczne roboty, na wieloletnią Deportacyię i t. d.

)(

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Z Londynu d. 14. Czerwca. — Dnia 12. b. m. było przeszło 1000 osób na pokoiach Królewskich w Carltonhouse. Xiążę York stawił Xiążęcia Duńskiego przed Monarchą. Baron Fagel, Poseł Niderlandzki, oddał na prywatnem posłuchaniu list od Króla swego. Pan Moreas, nowy Poseł Portugalski, złożył list wierzytelny, a Pan Oliveira, poprzednik iego, miał posłuchanie pożegnania. Oprócz Posłów zagranicznych, Panowie Colqhoun, Jeneralny Konsul miast Anzeatyckich, i Denman, sławny obrońca zmarłey Królowey, iako urzędnik rady gminney miasta Londynu, złożyli także Monarsze hołd uszanowania.

Wczoray były znowu równie świetne pokoie u Króla w Buckinghamhouse dla mężczyzn i dam. Xiężnę Duńską stawiono podobnież, iak iey małżonka, przed Monarchą. Z rodziny Królewskiey znaydowali się Xiążę York, Xiężna Kent, oraz Xiężniczki Augusta i Zofiia. Bogaty ubior Xiężney Esterhazy zwracał powszechną uwagę

Onegdayszy koncert u Lorda Prezydenta tuteyszey stolicy na wsparcie biednych Irlandczyków, nie był tak liczny, iak się spodziewano. Znaydowało się tylko 150 osób.

Smutne ciągle odbieramy wiadomości z Irlandyi. W Hrabstwie Mayo między Castlebar i Turlogh umarło 2 ludzi z głodu, a w Kiluny także dwie osoby, mąż i żona. W Castlebar daią wsparcie blisko 600 rodzinom. Dwa razy tyle nie może dostać kartki na iakowy posiłek, i dla tego okropney nędzy doznaie. Pewna uboga kobieta nie mogąc sobie uprosić tey kartki, przyszła iednak do mieysca, gdzie rozdawano żywność, lecz osłabiona upadła i zemdlała. Gdy ią rozebrano, dla przewietrzenia odzieży, postrzeżono, iż aby mniey pożywienia potrzebowała, opasała się i ścisnęła powrósłem z słomy i siana. W 7miu gminach Baronii Gallen trzecia część mieszkańców, których iest ogólnie 27,000, cierpi niedostatek wszelkich potrzeb. Wielu iedząc trawę i korzonki, popsuło sobie żołądek, tak, że iuż trawić nie może.

Na posiedzeniu w Izbie Niższey z d. 11. b. m. wniosł P. Western, aby wyznaczono Kommissyią do rozpoznania, iaki wypłata papierów bankowych gotowemi pieniędzmi ma wpływ na cenę żywnosci i ogólnie cały stan kraiu. Żwawe przez dwa dni były obrady w tey mierze, a nareszcie wczoray większością 164 kresek przeciwko 30 odrzucono wniosek. — Pan Goulborn domagał się wprowadzenia bilu, aby duchownym i innym osobom w Irlandyi wolno było puszczać dziesięciny w dzierżawę, obowiązuiąc do tego i następców.

Francyia.

Z Paryża d. 15. Czerwca. — Marszałek Soult poiechał do wód; pogłoska zatém o mianowaniu go dowódzcą woyska rozciągaiącego tak nazwany kordon zdrowia przy granicy Hiszpańskiey, iest bezzasadną.

Oprócz 8 kompanii artyleryi pieszéy, które wyszły z Tuluzy do Baionny, dwie także kompaniie artyleryi konney, stoiące podobnież na osadzie w Tuluzie, odebrały rozkaz udania się ztamtąd do Baionny. Dwie kompanije artyleryi konney w Metz, po odebranym przez telegraf rozkazie, wyszły d. 7. b. m. do Perpignan, dokąd także tegoż dnia udało się z Valence 8 kompanii artyleryi pieszey, po odebranym d. 5. b. m. rozkazie przez gońca. i Szwadron pociągowy, stoiący w Valence i drugi w Rennes, wyszły niedawno do Roszelli, zkąd udadzą się do Baionny.

W dniach 13 i 14 b. m. biora Izby Deputowanych zaczęły roztrząsać proiekta do praw względem ceł, seminaryium w Chartres i kanałów. Dziś ma się odprawić publiczne posiedzenie, na którey Kommissyie zdadzą w tey mierze sprawę. Dnia 17. b. m. wezmie Izba pod rozwagę wniosek Pana Basterreche, aby odtąd wyznaczono oddzielną Kommissyią do rozpoznania budżetu każdego Ministerstwa, aby Prezes mianował 7 członków rzeczoney Kommissyi i aby biora udzielały takowym Kommissyiom protokółów swoich względem każdego budżetu. P. Chabellier ma żądać niektórych odmian w tym wniosku, iako to, aby Kommissyie nie z 7 ale z 9 członków składały się i t. d.

Podano Izbie petycyią miasta Lugduna, obeymuiącą wiele ważnych obiaśnień.

Minister Skarbu wnosząc proiekt do prawa o cłach, oświadczył: »Prawo celne iest prawem maiącém dadź opiekę rolnictwu. Nie iest więc podobném do prawdy, aby w skutku takiego prawa ościenne kraie zakazały naszych płodów ziemskich i wyrobków. Co gdyby iednak nastąpiło, wypadałoby nam przedstawić WPanom szczególne w tey mierze urządzenia i użyć odwetu. Taryffa nasza celna okazuie, iż środek ten nie przyniósłby korzyści tym, którzyby nas do niego przymuszali.«

Jenerał Foy nie mógł skłonić Ministrów do podania rzeczywistego stanu woyska naszego. Prefekt Departamentu Mozelli udzielił burmistrzom wzmiankę korpusów, które będąc w zupełnéy swéy liczbie, nie mogą przyymować ochotników. Takie korpusy wynoszą 141,000 ludzi.

O to iest wyciąg z Aktu oskarzenia ułożonego przez Jeneralnego Prokuratora Królewskiego Sądu w Rennes:

Przeciw przytomnym: Augustynowi Mosneron-Dupir posiadaczowi ziemi w Nantes, byłemu Pułkownikowi od kirysyierów; Janowi Bonnet, Nadoficerowi i Adjutantowi 13go liniiowego pułku piechoty; Augustowi Villeday, Hyacyntowi Lerat, Teodorowi Riboulet, sierżantom tego samego pułku i Teofilowi Puybarreau także sierżantowi tegoż pułku.

I przeciw nieprzytomnym zaocznie: Franciszkowi Xaweremu Raymond, Franciszkowi Delhaye, Porucznikowi 13go pułku; Janowi Ludwikowi Gamelon, Podporucznikowi tegoż pułku; Benjaminowi Franciszkowi Fourré, niegdyś Oficerowi byłéy gwardyi; Janowi Julianowi Dupuy, także byłemu Oficerowi teyże gwardyi i Stanisławowi Baudry, właścicielowi gruntu w Nantes.

W pierwszych dniach Lutego odkryto spisek w Nantes.

Ten spisek iest w związku z szeroko rozciągaiącém się sprzysiężeniem; rozgałęzienie iego obeymuie wielką cześć miast Francuzkich, mianowicie: Nantes, Rennes, Angers, le Mans i Saumur. Jego zamiarem iest zdobycie i utrzymanie wolności.

Głównym środkiem do osiągnienia tego zamiaru było: obalenie Rządu Królewskiego i wszystkich władz postanowionych przez Króla.

Ażeby się zapewnić o postępie, taiemnicy i o skutku działań swoich, sprzysiężenie to pod imieniem: towarzystwa Karbonaryiuszów, (Węglarzy) przybrało kształty taiemnego związku składaiącego się z wielu stopni, czyli hierarchicznych urzędów i znaczney liczby szczególnych wydziałów niewiedzących nic o sobie, które ściągaią się do głównego wydziału maiącego siedzibę w głównem mieyscu każdego Departamentu należącego do tego sprzysiężenia. Przez te ostatnie listuią znowu z wyższym ieszcze i naywyższym wydziałem maiącym siedlisko w Paryżu, który wszystkim innym wydziałom nadaie ruchu.

»Straszliwa przysięga, do którey zachowania obowiązani są pod karą śmierci, wiąże tych sprzysiężonych między sobą i wkłada na nich różne obowiązki. Ażeby te przysięgę bardziey ieszcze umocnić, zapewnić się o skutku, lub ażeby nowego przybysza wchodzącego do towarzystwa przekonać o nieiakiem bezpieczeństwie, staraią się wmówić w niego, że towarzystwo ma daleko czynnieyszą, mocnieyszą i rozleglеyszą Policyię niż Rząd i że ta dla współczłonków towarzystwa umie skuteczność Policyi Rządowéy odeymować.

Przyięci poznaią się w potrzebie różnemi znakami. Z tych naypowszechnieyszy przez dotknięcie się ręki się zasadza na tém, że sobie prawą rękę tak podaią, iż obadwa wielkie palce formuią N. To bardzo zrozumiałe emblema pokazuie dowodnie za co oni chcą prawą władzę zamienić i iaki to iest rodzay téy wolności, którey utraty żałuią, a którą chcą na nowo pozyskać.

Ich hasłem »honor i cnota (*honneur et vertu*) a godłem »poczciwość« (*probité*), każdy chcący dadź się poznać wymawia koleią te słowa sylabami.

Z towarzystwa obrani Kommissarze ieżdzą wszędzie i ułatwiaią pewnieysze listowanie z różnemi obwodami. Ich obecność i w tém iest pożyteczną, że w nowoprzyiętych wysokie wznieca wyobrażenie o siłach i środkach sprzysiężonych.

Szczególnie uwodzą Oficerów podrządnych i podoficerów. Robią im nadzieie prędkiego awansu, obiecuią i daią pieniędzy, ażeby ich wciągnąć do sprzysiężenia. Poczytuią to za środek naypewnieyszy, wpływem, iaki maią podoficerowie na szeregowych, przyciągnąć całe woysko na swoię stronę.

Szczególnieyszém zleceniem wydziału, czy spisku w Nantes, było uwięzienie wszystkich Władz cywilnych tudzież woyskowych, o których sądzono, że wykonaniu planu sprzysiężonych stawiać będą przeszkody.

Na czas wyznaczony przez Wydział kieruiący maiący siedzibę w Paryżu i na dany znak, pewna liczba obywateli tego miasta składaiąca się iak różnie mówiono, to z 1,200, to ze 600, to nakoniec z 300 osób, miała pod rozkazami Jenerała Berton opanować zamek i potém z trzykolorową chorągwią udać się do koszar wśród okrzyku: »Niech żyie wolność!« Do tego sprzysiężenia należący woyskowi mieli tym samym okrzykiem odpowiedzieć. Podoficerowie byli wezwani znaydować się przy kompaniiach z oficerskiemi szlifami i spodziewano się po tych czynnościach ze sobie stronnictwo całego pułku zapewnią. Już naprzód układano środki iakim sposobem zniwe-

czyć przeciwny odpór wiernych Oficerów i szeregowych. Pułkownik, którego wpływu obawiano się, miał bydź pod strażą do Angers zaprowadzony.

Zamyślano potém publiczną zabrać kassę, połączyć się ze sprzysiężonemi w Rennes i w Angers i udać się do Tours, gdzie miała zgromadzona bydź znaczna siła zbroyna. Z tego ostatniego miasta ruszyć chciano prosto do Paryża, ażeby i tam iak w Nantes uwięzić wszystkie przez Króla postanowione Władze, opanować Rząd i zmienić kształt iego.

O tych działaniach iak i o uczestnictwie niektórych spiskowych w tych zamiarach, dowiedziano się z wyznania dwóch w taiemnicę ich poświęconych. Potwierdziły ie także ieszcze następuiące instrukcyie.

D. 11. Stycznia sierżant Feydit z pułku liniowego stoiącego w Nantes udał się wezwany na paradzie o godzinie 2 z południa do Porucznika Raymond, gdzie zastał Porucznika Delhaye. Ci obadwa Oficerowie powiedzieli mu, że powstał taiemny związek, którego zamiarem teraźnieyszy Rząd obalić i opanować wolność. Namawiali go, ażeby przystąpił do tego związku, zalecili mu milczenie i powiedzieli mu, ażeby dnia następuiącego wieczorem znaydował się w tym towarzystwie, do którego będzie przyięty. Nazywali to towarzystwo: »Towarzystwem Węglarzy.

Dnia następnego wieczorem o godzinie 7 poszedł znowu Feydit do Porucznika Raymond, gdzie zastał Porucznika Fourré, ten mu to samo powtórzył, co iuż słyszał od Raymonda i Delhaye o istnieniu i zamiarze sprzysiężonych.

Tego samego wieczora lecz trochę poźniey odkrył to wszystko Feydit sierżantowi Ranvaud co słyszał od Raymonda, Delhaye i Fourré o istnieniu spisku i żądanie, ażeby przystąpił do sprzysiężenia.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Kapitan Valié, skazany na śmierć przez Sąd (*Assis*) Departamentu Var, za knowanie spisku przeciwko Rządowi, stracony został w Tulonie d. 10. Czerwca.

Municypalność w Nantes zawiadomiono, od 14. do 19. Czerwca i od 5. do 7. Lipca przechodzić będą mocne oddziały woyska przez to miasto. Do Toulonu nadciągnął d. 9. Czerwca bataliion 19go pułku lekkiey piechoty a d. 11. bataliion pułku 17go dla zastąpienia woyska wysłanego do Pyreneów. Spodziewamy się w Grenoblu bataliionu 24 pułku liniiowego i kompanii 4tey artyleryi.

Zjednoczone Niderlandy.

Z Bruxelli d. 15. Czerwca. — Królowa Szwedzka przybyła do nas pod nazwiskiem Hrabiny Gothland.

Niemcy.

Z Monachium d. 17. Czerwca. — Xiąże Karol, wtóry syn Króla, wystąpił z zawodu woyskowego i złożył jeneralne dowództwo, które miał sobie poruczone.

Z Karlsruhe d. 15. Czerwca. — Wczoray na taynem posiedzeniu, Kommissyia Rządowa uczyniła przełożenie, na które Izba druga uchwaliła iednomyślnie, aby Rząd upoważnić, do użycia tymczasowych t. i. dopóki rozprawy Darmstadzkie do pożądanego skutku zupełnego połączenia się nie doydą, tych wszystkich środków, których wymaga położenie kraiu względnie zagranicznych stosunków handlowych, to iak dalece za wspólną umową stać się może.

Rossyia.

Z Petersburga d. 7. Czerwca. — N. Cesarz Jmć (pisze gazeta Hamburgska) wydał niedawno ukaz względem łagodnieyszego obchodzenia się z zbrodniarzami. Sami tylko mężczyzni maią mieć kaydany na nogach, a kobiety łańcuszki na rękach, w czasie ich prowadzenia. Zbrodniarze małoletni oboiey płci są wolni od kaydan, póki nie doydą do lat. Kaydany dla męszczyzn nie mogą więcey ważyć nad 5 funtów, a obręcz na nogach ma bydź obszyta skórą. Wszyscy zbrodniarze w całym kraiu, bez względu na występek, nosić maią kaydany podług przepisanego kształtu. Minister skarbu każe w kuźni tuteyszéy zrobić ie dla oboiéy płci za oznaczoną summę. Minister spraw wewnętrznych obowiązany iest dać pewną ich liczbę na wezwanie Gubernatora i posyłać ie do mieysc, gdzieby ich zrobić nie umiano. Towarzystwo pod przewodnictwem Xiążęcia Galiczyna, Ministra wyznań, starać się będzie w tuteyszéy stolicy o polepszenie stanu więźniów. We wszystkich znacznych miastach guberniialnych wystawione będą murowane więzienia, wygodne i obszerne. W niektórych miastach iuż się znayduią, a w innych założono na nie fundamenta.

Handel nasz z zagranicą (wyraża także gazeta Hamburgska) nie odpowiada dotąd nadziejom, iakie sobie z początku z wydania nowey taryffy celnéy czyniono. Mało obcych towarów wprowadzono.

Redakcyia F. Bretttera. — Drukiem J. Piltera.